

FAN VA TA'LIMDA INTEGRATSIYA JARAYONLARINING O'ZARO BOG'LIQLIGI

Tairov Sherzod Mirzadjanovich

Farg'ona davlat universiteti
Texnologik ta'lim kafedrası o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Insonning zamonaviy ilmiy tafakkur uslubi va dunyoqarashini shakllantirishda fan va siyosiy hayotning integratsiya jarayonlari muhim ahamiyat kasb etadi. Insoniyat oldida energiya inqirozi, atrof-muhitning ifloslanishi, kosmik tadqiqotlar, OITS kasalliklarga qarshi kurash kabi shunday vazifalar turibdiki, ularni ilmiy va siyosiy kuchlarni birlashtirmasdan hal qilishning imkoni yo'q.

Kalit so'zlar: *Insoniyat oldida energiya inqirozi, atrof-muhitning ifloslanishi, kosmik tadqiqotlar, kasalliklarga qarshi kurash.*

ABSTRACT

The processes of integration of science and political life are of great importance in the formation of modern scientific way of thinking and worldview of a person. Humanity faces such tasks as the energy crisis, environmental pollution, space exploration, and the fight against AIDS, which cannot be solved without combining scientific and political forces.

Key words: *Energy crisis before humanity, environmental pollution, space exploration, fight against diseases.*

KIRISH

O'zaro bog'liq bo'lgan differentsiatsiya hamda integratsiya jarayonlari fan va ta'limni rivojlantirish, takomillashtirishning ob'ektiv asosini tashkil etadi. Bunday kurslarga quyidagi fanlar misol bo'la oladi: ekologiya, hayotiy faoliyat xavfsizligi asoslari, zamonaviy tabiatshunoslik konsepsiyasi, konstruktiv materiallarni qayta ishlash va boshqa bir qator fanlar.

Fan integratsiyasining ijtimoiy tajribasi juda katta va xilma-xildir.

1. Ilmiy bilishdagi usullar va faoliyat integratsiya jarayoni ilmiy bilimlar tizimiga, sinteziga ta'sir qiladi.

2. Faoliyat ta'siri ostida shaxsni shakllantiradi, voqelikni kompleks aks ettirishda munosabatlarni sintez qilishga hamda bilishni rag'batlantiruvchi xususiyatga ega bo'ladi.

3. Integratsiya jarayonlari ilmiy tadqiqotlarni tashkil etish usullarini takomillashtiradi.

Fanning integratsion jarayonlari ta'lim mazmuni strukturasiining asosiy tarkibiy qismlarida o'z aksini topadi:

a) ko'plab fan sohalari bilimlarini hisobga olgan holda miqdoriy va sifat jihatidan o'zgartiriladigan bilimlar tizimida;

b) o'ziga xoslikni rivojlantiruvchi va egallaydigan malakalar tizimida ilmiy - kognitiv faoliyat;

c) olingan bilimlar asosida yangi bilimlarni sintez qilish, falsafiy xulosalar va xulosalar yaratish imkoniyatiga qadar chuqurlashadigan hamda kengaytiradigan ko'nikmalar, munosabatlar tizimida.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Fanning integratsiyalashuv xususiyatlarini tahlil qilib, uning rivojlanishini umumiy xususiyatlarini ajratib ko'rsatadi. Zamonaviy ilm-fan rivojlanishining umumiy xususiyatlariga rivojlanishda ijtimoiy funktsiyaning kuchayishi kiradi jamiyat, ishlab chiqarish, shaxs, insonparvarlik yo'nalishi; bilim nazariyasida ilmiy ma'lumotlarni metodologik tushunish, evristik funktsiyalarni mustahkamlash mavjud; aksiomatikning roli ortib bormoqda hodisalarning mohiyatini bilish va matematik modellashtirish usuli; naqshlarni ifodalashning rasmiylashtirilgan usullari, mavhum vizualizatsiya nazariyalarini qurishda deduktiv yondashuvlarni ishlab chiqish; yuzaga kelishi yangi chegara fanlari, umumiy ilmiy tushunchalar, falsafa va metodologiya o'rtasidagi bo'ysunish va o'zaro ta'sir aloqalarining murakkabligi.

Muayyan fanlarni farqlash va integratsiya qilish oson emas, fan rivojlanishining sekinlashishi yoki tezlashishi mumkin bo'lgan, lekin bekor qilinishi mumkin bo'lmagan diskret jarayoni bilimlarning miqdoriy o'sishi va to'planishi, bu tabiiydir. Mamlakatimizda mavjud tuzum uchun umumiy darajadan sezilarli darajada orqada qolish bunday integratsiyani oldi kibernetika, informatika, biokibernetika va bir qator fanlar boshqalar, lekin kosmik texnologiyalar, samolyotsozlik va raketa texnologiyasi ustuvor rivojlanishga ega bo'ldi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR (REFERENCES)

1. Tairov, S. M. (2023). CHANGES IN THE FUNCTIONAL CAPABILITIES OF THE FEMALE ORGANISM DURING SPORTS. *Open Access Repository*, 4(03), 191-193.
2. Mirzadjanivich, T. S. (2023). INTEGRATION AS A TREND IN THE DEVELOPMENT OF PEDAGOGY. *Open Access Repository*, 4(3), 913-915.
3. Mirzadjanivych, T. S., & Tavakalbekzoda, N. O. (2023). PEDAGOGIKA OLIY O 'QUV YURLARI BITIRUVCHILARINING INTEGRATIV KASBIY FAOLIYATIGA TAYYORGARLIGI. *Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities*, 11(1), 226-230.

4. «BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING HAYOT FAOLIYATI XAVFSIZLIGI VA TEXNOLOGIK TA'LIM SOHASIDAGI KASBIY TAYYORGARLIGI MAZMUNI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK»./ Sh.Tairov, Sh.Dehqonova, S.Ismoilova./ Том1/ Номер4 / Страницы 7-9 // 2022/12/25.
5. «Use of foreign experience in the process of professional training of life safety teachers»// Sh.M.Tairov // Journal of Pedagogical Inventions and Practices // Том 13 // Страницы 1-2 // 2022/10/7.
6. «SPORCHILARNING OZIQLANISHI: MASALANING MOHIYATI VA MUAMMOLARI».Sh M Tairov // 2022/6/5 // IJODKOR O'QITUVCHI // Том 2 // Номер19 // Страницы 287-290.
7. «HAYOT FAOLIYATI XAVFSIZLIGI TUSHUNCHASINING MOHIYATI, INSON FAOLIYATIDAGI TUTGAN O'RNI». “Ilm-zakovatimiz – senga, ona-Vatan!” Том 3 // Номер 3-qism // Страницы 24-25 // 2022/5/20.
8. Tairov, S., & Bannopov, X. (2021). ISHLAB CHIQRISHDA MEHNATNI MUHOFAZA QILISHNING O'RNI. *Збірник наукових праць SCIENTIA*.
9. Mirzadjanivich, T. S. (2022). Moslashuv (adaptatsiya) davridagi organizm funksiyalarining dinamikasi va uning bosqichlari. *Новости образования: исследование в XXI веке, 1(3)*, 456-458.
10. Tairov, S. M. (2022). HAYOT FAOLIYATI XAVFSIZLIGI SOHASIDA BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI KASBIY TAYYORLASHNING NAZARIY JIHATLARI. *IJODKOR O'QITUVCHI*, 2(19), 291-294.
11. Таиров, Ш. М., & Абдуллаев, Б. Б. У. (2020). Чрезвычайные и критические изменения климата в странах центральной Азии. *Universum: технические науки*, (2-1 (71)), 5-6.
12. Norliev, R., & Ibragimova, O. (2021). Constitutional And Legal Basis Of The Institute Of Public Control In The Republic Of Uzbekistan (Theoretical Analysis). *The American Journal of Political Science Law and Criminology*, 3(04), 42-45.
13. Абдуллаева, М. А., Муйдинова, Е. Г., & Таиров, Ш. М. (2015). Влияние терапии экватором и тессироном на клиническую симптоматику и функциональное состояние эндотелия сосудов у больных неспецифическим аорто-артериитом. *Наука молодых–Eruditio Juvenium*, (3), 40-45.
14. Таиров, Ш. М. (2021). Влияние пандемии на систему образования. In *Наука сегодня: проблемы и пути решения* (pp. 91-93).